

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 108-ОП
під час робіт на висоті

м.Кропивницький

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора КБФК
08.06.2022р. № 78

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 108-ОП
під час робіт на висоті

1. Загальні положення

1.1. Інструкція містить обов'язкові для працівників вимоги з охорони праці під час робіт на висоті.

1.2. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи підприємства.

1.3. Інструкція розроблена відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9; Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15; Правил охорони праці під час виконання робіт на висоті, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці від 27.03.2007 № 62.

1.4. З інструкцією ознайомлюють всіх працівників, які виконують роботи на висоті, під підпис.

1.5. До самостійної роботи допускають осіб віком не молодше 18 років, які:

- придатні за станом здоров'я до робіт за відповідною професією;
- пройшли професійний добір;
- пройшли спеціальне навчання і перевірку знань з охорони праці, умінь і навичок безпечного виконання робіт;
- одержали відповідне посвідчення;
- мають необхідну кваліфікацію і практичні навички робіт на висоті;
- пройшли інструктаж з охорони праці — вступний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий.

1.6. Результати інструктажів заносять до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці. Після інструктажу в ньому ставлять підписи особа, яка проводила інструктаж, і працівники, які його пройшли.

1.7. За порушення вимог цієї інструкції працівники несуть відповідальність згідно із чинним законодавством України.

1.8. Працівник, який працює на висоті, повинен:

- дотримувати розпорядку роботи структурних підрозділів підприємства;
- знати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку оточуючих осіб;
- уміти надавати першу домедичну допомогу потерпілим від нещасних випадків;
- утримувати робоче місце в чистоті й порядку.

1.9. Працівник повинен знати:

- зміст вимог цієї інструкції, інших інструкцій з охорони праці, посадової інструкції, що необхідні для виконання професійних обов'язків;
- вимоги до раціональної організації праці на робочому місці;
- безпечні методи праці;
- порядок застосування засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до характеру та умов праці;
- порядок надання домедичної допомоги потерпілому.

1.10. До робіт на висоті відносять роботи, що виконуються на висоті 1,3 м і більше від поверхні ґрунту, перекриття або робочого настилу, зокрема з робочих платформ підйомників і механізмів, а також на відстані менше ніж 2 м від необгороджених перепадів на висоті 1,3 м і більше.

1.11. Основним засобом індивідуального захисту під час робіт на висоті є пояс запобіжний — безлямковий або лямковий. Місця безпечного кріплення карабіну запобіжного пояса вказує працівнику до початку робіт на висоті відповідальний за проведення робіт за узгодженням з головним спеціалістом з питань охорони праці підприємства.

Використовувати запобіжні пояси та приладдя до них, які мають сертифікати відповідності, видані в установленому порядку.

1.12. Ремонтні роботи на висоті 1,3 м і більше проводити тільки з риштувань, помостів, приставних драбин і стрем'янок. Заборонено замість помостів установлювати тимчасові настили на будь-яких опорах — бочках, цеглинах тощо.

1.13. Площадки й драбини виготовляти відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.8-39:2011 «Засоби підмоцвання. Загальні технічні умови», ДСТУ Б В.2.8-44:2011 «Майданчики та драбини для будівельно-монтажних робіт. Загальні технічні умови».

На всіх драбинах, які є в експлуатації, вказувати інвентарний номер, дату наступного випробування, належність цеху (дільниці тощо). На дерев'яних і металевих драбинах — на тятивах, у мотузкових — на прикріплених до них бирках.

1.14. Приставні дерев'яні драбини та стрем'янки завдовжки більше ніж 3 м повинні мати не менше ніж два металевих стяжних болти, установлені під нижнім і верхнім щаблями. Загальна довжина приставної дерев'яної драбини не може перевищувати 5 м.

1.15. Усі деталі дерев'яних драбин повинні мати гладку обстругану поверхню чистої машинної або ручної роботи. Дерев'яні деталі драбин підлягають гарячому просочуванню натуральною оліфою з наступним покриттям безколірним лаком. Фарбувати драбини масляними або іншими фарбами заборонено.

1.16. Щаблі дерев'яних драбин повинні бути врізані в тятиву й через кожні два метри скріплені стяжними болтами діаметром не менше ніж 8 мм. Застосовувати драбини, які збиті цвяхами, без скріплення тятив болтами й врізання сходинок у тятиви заборонено. Відстань між тятивами драбин — від 0,45 до 0,8 м. Відстань між сходинок драбин — від 0,3 до 0,34 м, а відстань від першої сходинок до рівня встановлення (підлоги, перекриття тощо) — не більше ніж 0,4 м.

1.17. Зрошувати приставні дерев'яні драбини тільки за допомогою міцного з'єднання їх металевими хомутами, накладками з болтами з обов'язковим випробуванням. Зрошувати більше ніж дві приставні дерев'яні драбини заборонено.

1.18. Металеві деталі драбин очистити від корозії, знежирити й усі, крім деталей кріплення, пофарбувати в чорний колір.

1.19. Металеві приставні драбини довжиною понад 5 м, установлені під кутом більше ніж 75° повинні мати дугове огороження або канати з уловлювачем для закріплення карабіна запобіжного пояса. Дуги огороження повинні розміщуватися на відстані не більше ніж 0,8 м одна від однієї і з'єднані не менше ніж трьома поздовжніми стрічками.

1.20. Приставні драбини та стрем'янки обладнати пристроєм, що запобігає їх перевертанням і зсуванню під час роботи.

1.21. Нижні кінці приставних драбин і стрем'янок, які встановлюють на гладких поверхнях (паркет, метал, плитка, бетон), повинні мати башмаки з гуми або іншого нековзкого матеріалу. Якщо їх встановлюють на землі — повинні бути оковки з гострими наконечниками.

Якщо довжина драбини недостатня, заборонено влаштовувати додаткові опорні споруди з ящиків, бочок тощо.

1.22. Не перебувати на щаблях драбини більш як одній людині.

1.23. Не встановлювати драбину на сходи маршової клітки. За необхідності на сходових маршах спорудити помости.

1.24. Піднімати та опускати вантаж по приставній драбині й залишати на ній інструмент заборонено.

1.25. Не працювати на приставних драбинах під час:

- робіт біля і над обертовими механізмами, машинами й конвеєрами, що працюють;
- застосування електричного й пневматичного інструменту, будівельно-монтажних пістолетів;
- газо- та електрозварювальних робіт;
- натягування проводів і для підтримування на висоті важких деталей.

Для таких робіт слід застосовувати риштування або стрем'янки з верхніми площадками, які огорожені перилами.

1.26. Контроль за станом драбин здійснює інженерно-технічний працівник, якого призначили розпорядженням по підприємству (структурному підрозділу, цеху, дільниці).

1.27. Усі переносні драбини та стрем'янки після виготовлення і капітального ремонту, а також періодично під час експлуатації випробовують статичним навантаженням у такі строки:

- металеві драбини та стрем'янки — раз на 12 місяців;
- дерев'яні драбини та стрем'янки — раз на 6 місяців;
- мотузкові підвісні драбини — раз на 6 місяців.

1.28. Риштування виготовляють відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.8-47:2011 «Риштування стоякові приставні для будівельно-монтажних робіт. Технічні умови», ДСТУ Б.В.2.8-39:2011 «Засоби підмоцнення. Загальні технічні умови» по конструкторській документації, затвердженій в установленому порядку.

1.29. Риштування повинні бути інвентарними, виготовлятися за типовими проектами та мати паспорти виробників.

У виняткових випадках, коли висота, на якій працівники виконують роботи, перевищує 4 м, допускається використовувати неінвентарні риштування. Їх споруджують за індивідуальним проектом і вводять в експлуатацію після того, як їх прийняла комісія, оформила акт, який затвердив головний інженер підприємства.

1.30. Труби для виготовлення елементів металевих риштувань повинні бути без різьбової нарізки, прямими, без вм'ятин, тріщин та інших дефектів, які порушують міцність елементів.

1.31. Настил риштувань повинен витримувати навантаження, яке відповідає маркам риштувань. Дерев'яні щити настилу й бортові огороження настилу риштувань повинні бути з вогнезахисним просоченням.

1.32. Строк експлуатації риштувань — не менше ніж п'ять років.

1.33. Риштування повинні мати огороження, які виключають можливість падіння людей і речей.

1.34. Висота перил огорожень повинна становити не менше ніж 1,1 м. Висота бортового огороження настилу риштувань повинна бути не менше ніж 0,15 м.

1.35. У разі установаження металевих і дерев'яних риштувань просто неба обладнати їх грозозахисними пристроями. Металеві риштування заземлювати через кожні 20 м по довжині в процесі монтажу мідним проводом, перерізом не менше ніж 6 кв. мм або сталевим прутком (смугою) діаметром не менше ніж 10 мм. Металеві риштування заземлювати до початку робіт.

1.36. Риштування закріплювати тільки металевими елементами кріплення: болти, хомути, струни, скоби тощо.

1.37. Поверхню ґрунту, на яку встановлюють риштування, спланувати, утримувати й забезпечити відведення з неї поверхневих вод.

1.38. Щоб забезпечити стійкість, стояки риштування по висоті прикріпити до міцних частин будівель або споруд.

1.39. Будівельні й монтажні риштування з металевих труб кріпити до стін анкерними болтами.

1.40. Для підйому вантажу на риштування передбачити блоки, укосини та інші заходи малої механізації, які закріпити згідно з проектом.

1.41. Риштування всіх типів повинні мати огороження, яке виключає можливість падіння людей і предметів.

1.42. Риштування в місцях проходів у будівлі повинні мати захисні козирки й бокове суцільне обшиття для захисту людей у разі падіння зверху предметів. Захисні козирки повинні виступати за риштування не менше ніж на 1,5 м і встановлюватися під кутом 20° до горизонту.

1.43. Якщо працівник не виконує вимог інструкції з охорони праці, це розглядається як порушення трудової дисципліни.

1.44. Особи, які порушили вимоги інструкції, несуть відповідальність згідно із чинним законодавством України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи:

- отримати завдання від керівника робіт;
- одягти спецодяг, волосся прибрати під головний убір;
- перевірити наявність ЗІЗ і їхню справність;
- підготувати до роботи інструменти, пристосування, інвентар, переконатися в їхній справності;
- оглянути робоче місце;
- оглянути драбини та стрем'янки;
- перевірити надійність настилу пересувних столиків, драбин тощо;
- упевнитися, що драбини оснащені пристосуваннями, що унеможливають їхнє самочинне розсування під час робіт, їхній нахил — не більше ніж 1:3;
- прибрати непотрібні матеріали, звільнити проходи, підходи до драбин, стрем'янок, риштувань і помостів;
- перевірити достатність освітлення робочого місця.

2.2. Отримати наряд-допуск (розпорядження) на виконання робіт на висоті.

2.3. Наряд-допуск видає начальник (заступник начальника), керівник робіт. Його виписують у двох примірниках, погоджують зі службою охорони праці.

2.4. Наряд-допуск видають на строк, необхідний для виконання заданого обсягу робіт, але не більше ніж 15 календарних днів від дня початку роботи. Наряд може бути продовжений один раз на строк не більше ніж 15 календарних днів від дня продовження. Продовжити наряд може начальник (заступник начальника), керівник робіт, або інший працівник, який має право видавати наряди-допуски для виконання робіт на висоті.

2.5. Якщо під час роботи виникли небезпечні та/або шкідливі виробничі фактори, зазначені у ГОСТ 12.0.003-74 «Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація», не передбачені нарядом, припинити роботи. Їх можна продовжити після того, як усунули зазначені фактори.

2.6. Під час цільового інструктажу, який проводять за нарядом або розпорядженням, роз'яснюють такі питання:

- способи безпечного виконання робіт;
- порядок підходу до робочого місця і виходу з нього;
- стан робочого місця;
- порядок користування засобами страхування;
- порядок і місце установавання вантажопідіймальних засобів;
- способи безпечного переходу з одного робочого місця на інше;
- методи установавання або знімання елементів конструкції будівлі тощо;
- забезпечення необхідними умовами праці на робочому місці: освітленість, температура, вологість повітря, шум, вібрація тощо;
- стан риштувань, площадок, драбин, огорожень, опорних і страхувальних канатів тощо;
- необхідність застосування ЗІЗ — касок, запобіжних поясів тощо.

2.7. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначають залежно від видів робіт.

2.8. Про всі недоліки, які були виявлені під час роботи, повідомити відповідального за виконання робіт (керівника робіт, начальника) на підприємстві.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Виконувати тільки ту роботу, щодо якої працівник пройшов інструктаж під підпис. Під час робіт керуватися відповідними технологічними інструкціями, проектом робіт та інструкціями з охорони праці.

3.2. Виконувати всі організаційні та технічні заходи безпеки, передбачені нарядом-допуском і цією інструкцією.

3.3. Огородження, що встановлюють на робочих місцях, проходи до них на висоті мають відповідати вимогам ДСТУ Б В.2.8-43:2011 «Огородження інвентарні будівельних майданчиків і ділянок виконання будівельно-монтажних робіт».

3.4. Під час робіт із застосуванням драбин дотримувати вимог безпеки праці:

- забезпечувати стійкість драбин, унеможливити їх зісковзування або випадкове зрушення з місця (перевіряється оглядом);
- відгороджувати драбини, незалежно від наявності або відсутності на кінцях наконечників, або охороняти їх від падіння, що можуть спричинити випадкові поштовхи, у разі проведення робіт у місцях із поживленим рухом транспортних засобів;
- перебувати на щаблях приставної драбини або стрем'янки дозволяється одному працівнику
- переміщувати драбину під час роботи, дотримуючи таких запобіжних заходів:
  - два працівники повинні нести драбину наконечниками назад, попереджаючи перехожих про небезпеку зіткнення з нею;
  - якщо драбину переносить один працівник, вона має бути в такому похилому положенні, щоб її передній кінець був піднятий над землею не менше ніж на 2 м.

3.5. Під час робіт на висоті заборонено:

- працювати з приставних драбин, стоячи на щаблі, розташованому на відстані менше ніж 1 м від верхнього кінця драбини;
- створювати додаткові опорні споруди з ящиків, бочок тощо — у разі недостатньої довжини драбини;
- встановлювати приставні драбини під кутом нахилу до горизонтальної площини більше ніж 60° без додаткового закріплення верхньої частини драбини;
- встановлювати драбину на східці маршів сходової клітки. За необхідності на сходових клітках споруджувати поміст;
- виконувати роботу з двох верхніх щаблів стрем'янок, які не мають поручнів або упорів;
- піднімати або опускати вантаж приставною драбиною та залишати на ній інструмент;
- мити зовнішні частини вікон, що не відкриваються;
- проводити роботи пов'язані, з миттям, утепленням вікон, якщо є пошкодження скла;
- мити вікна з підвіконня.

3.6. До роботи з електрифікованими інструментами на висоті допускають працівників, які мають групу з електробезпеки II та вище.

3.7. Ручний електрифікований інструмент (далі — інструмент) повинен відповідати вимогам ДСТУ EN 60745-1:2014 «Інструмент ручний електромеханічний. Вимоги щодо безпеки. Частина 1. Загальні вимоги», ДСанПіН 3.3.6.096-2002 «Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів».

На корпусі електроінструменту мають бути зазначені інвентарний номер і дата проведення наступної перевірки з вимірюванням опору ізоляції.

3.8. Ручні пневматичні інструменти мають відповідати вимогам ДСТУ EN ISO 11148-4:2014 «Ручні неелектрифіковані механізовані інструменти. Вимоги щодо безпеки. Частина 4. Необерткові механізовані інструменти ударної дії».

3.9. Роботи на висоті з використанням пневматичних інструментів виконувати за нарядом-допуском.

3.10. Перед початком робіт на висоті перевірити стан інструменту:

- комплектність;
- надійність кріплення деталей;
- цілісність ізоляції живильного кабелю і штепсельної вилки;
- роботу на холостому ході;
- наявність, комплектність і справність захисних кожухів;
- надійність кріплення змінних робочих пристосувань;
- працездатність вимикальних пристроїв.

3.11. Працювати з електрифікованими інструментами поза приміщеннями на риштуваннях, помостах під час дощу, снігопаду — під навісом, обладнаним над місцем роботи.

Не виконувати роботи із застосуванням електрифікованого інструменту з підйомників, колісок тощо під час снігопаду та дощу.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи:

- прибрати з висоти інструмент і матеріали;
- прибрати драбини, стрем'янки та інші пристрої у спеціально відведене місце;
- очистити від сміття настили та драбини риштувань і помосту;
- зняти спецодяг, ЗІЗ, очистити та скласти у відведене місце;
- вимити водою з милом руки, обличчя.

4.2. Керівник робіт повинен перевірити робочі місця та вивести людей із зони виконання робіт.

4.3. Про неполадки, що виникли під час роботи, повідомити відповідального за виконання робіт.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі аварії, пожежі або нещасного випадку працівники повинні:

- негайно припинити роботу;
- сповістити керівника робіт (начальника) або іншу посадову особу;
- вжити заходів, щоб усунути небезпеку, що виникла;
- відключити електрообладнання від електромережі, не допускати сторонніх осіб до небезпечної зони;
- надати домедичну допомогу потерпілим, за необхідності викликати «швидку медичну допомогу» або транспортувати потерпілого до медичного закладу.

5.2. Якщо працівник відчувається незадовільно, керівник робіт (начальник) повинен відсторонити його від роботи. Якщо працівник, що відчувається незадовільно, перебуває на висоті, керівник робіт має евакуювати його з висоти та викликати швидку медичну допомогу.

5.3. У разі різкої зміни кліматичних умов або інших причин, які змінюють умови виконання робіт, припинити роботу. Працівників та обладнання і матеріали спустити з висоти.

РОЗРОБЛЕНО:

Заступник директора з АГР

І.ОСТАПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Інженер з охорони праці

І.ГАБУРА